

REFERAT Udvalg for lighed i sundhed d. 17-12-2024

Mødedato Tirsdag d. 17. december 2024 kl. 09:00

Mødested Konferencelokalet, Regionshuset Viborg, Skottenborg 26, 8800 Viborg

Indholdsfortegnelse

Drøftelse af sociallægefunktion i Region Midtjylland.....	3
Status på Region Midtjyllands arbejde med sociale investeringer.....	5
Opsamling på konference om sundhedskompetence og lighed i sundhed.....	6
Godkendelse af referat fra seneste møde i udvalget.....	8
Gensidig orientering.....	9
Mødedeltagelse.....	10

Punkt 1: Drøftelse af sociallægefunktion i Region Midtjylland

1-00-14-22

Resume

Udvalg for lighed i sundhed drøfter perspektiverne i at igangsætte et projekt, hvor der i en prøveperiode på to år ansættes en regional sociallæge i Region Midtjylland med fokus på socialt udsatte.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at udvalget drøfter perspektiverne i at etablere en sociallægefunktion i Region Midtjylland i en prøveperiode på to år.

Sagsfremstilling

På møde i august 2024 samlede udvalg for lighed i sundhed op på de indsatser, som udvalget tidligere har drøftet for at beslutte, hvilke indsatser der skal prioriteres i den resterende udvalgsperiode.

På mødet drøftede udvalget blandt andet nedenstående anbefaling fra Rådet for Socialt Udsatte om at ansætte socialoverlæger i regionen ([link: Lighed i sundhed – Rådet for Socialt Udsattes anbefalinger \(udsatte.dk\)](#)):

"Ansæt socialoverlæger i somatikken

For at forankre sundhedsfaglig viden om social udsathed kan der oprettes en stilling som socialoverlæge i hver region. Socialoverlægen kan give lægefaglig sparring til det øvrige sundhedspersonale i tæt samarbejde med socialsygeplejerskerne og bidrage med særlig viden og erfaring med målgruppen, så gode indlæggelsesforløb og overgange til øvrige sektorer og de øvrige specialer understøttes. Socialoverlægen bør have særligt fokus på virkningen af rusmidler og bidrage til at sikre høje faglige standarder for fx abstinensbehandling og smertebehandling. Socialoverlægefunktionen kan også bidrage til undervisning i forhold omkring social udsathed, levevilkår og lav sundhedskompetence blandt sundhedspersonale".

Administrationen fik i den forbindelse til opgave at undersøge, hvilke erfaringer der er med at have en socialoverlægefunktion andre steder, samt hvilket grundlag der kunne være for at oprette en socialoverlægefunktion i Region Midtjylland.

Nedenfor beskrives først erfaringer med at have en regional socialoverlægefunktion. Herefter lægges der op til en drøftelse af perspektiverne i at oprette en sociallægefunktion i Region Midtjylland i en prøveperiode på to år.

Erfaringer med socialoverlægefunktion

I Region Hovedstaden besluttende man tilbage i 2021 at ansætte i alt fire socialoverlæger. To af dem blev ansat i somatikken, og to af dem blev ansat i psykiatrien. I somatikken har lægerne skullet dække hvert sit hospital (og dermed flere matrikler), og de har både haft en klinisk funktion samt haft ansvar for undervisning.

Nogle af de væsentligste opgaver er opsummeret nedenfor:

Faglig udvikling

- Ansvarlig for at styrke fagligheden omkring de udsatte patienter på hospitalerne og dermed bygge bro mellem de mest socialt udsatte borgere og fagpersonalet på hospitalerne. Dette i tæt samarbejde med socialsygeplejerskerne.
- Ansvarlig for indførelse af nye behandlingsprincipper inden for området baseret på evidensbaseret viden.
- Bidrage til udarbejdelse af vejledninger om abstinens-, substitutions- og smertebehandling af patienter, der er brugere af rusmidler.

Rådgivning

- Rådgivning i konkrete behandlingsforløb og opgaver relateret til udbredelse af viden og kompetencer vedrørende socialt udsatte patienter.
- Yde sparring og lægefaglig bistand/rådgivning til det øvrige personale, herunder læger, i vanskelige forløb, som kan handle om udsatte borgere, som ud over somatisk sygdom også har psykisk sygdom og et massivt misbrug af flere rusmidler.

Kompetenceudvikling

- Understøtte det øvrige personale og særligt lægernes kompetenceudvikling og faglighed i forhold til udsatte – herunder initiere og medvirke til afholdelse af kurser og oplæg særligt målrettet læger og socialsygeplejerskerne samt andet relevant sundhedsfagligt personale.

Samarbejde på tværs

- Understøtte et tæt samarbejde om de særligt udsatte borgere mellem somatiske hospitalsafdelinger og psykiatrien, kommunernes social- og sundhedsforvaltninger, praktiserende læger, misbrugscentre, herberg m.fl.
- Bidrage til kommunikation og koordination i særligt vanskelige forløb. Herunder fx forløb, hvor det er vanskeligt at få aftalt en misbrugsbehandling, som tager afsæt i borgerens behov.

I Region Hovedstaden har der været udfordringer med både at rekruttere socialoverlæger og især at fastholde dem. Rekrutteringsudfordringerne har blandt andet bundet i, at funktionen ikke er et decideret speciale med en klar faglig profil. Fastholdelsesudfordringen har gået på, at det har været udfordrende at udfylde en regionsdækkende funktion, og at der har manglet en tættere forankring i klinikken.

På baggrund af de første par års erfaringer med socialoverlægefunktionen har Region Hovedstaden nu skåret funktionen lidt til, og på udvalgsmødet deltager socialoverlæge Lise Worm for at fortælle om hendes arbejde som socialoverlæge og om hovedstadens erfaringer med socialoverlægefunktionen.

Drøftelse af oprettelse af sociallægefunktion i Region Midtjylland

Med afsæt i anbefalingen fra Rådet for Socialt Udsatte, samt erfaringerne fra Region Hovedstaden, bedes udvalget drøfte perspektiverne i at igangsætte et projekt, hvor der i en prøveperiode på to år ansættes en sociallæge i Region Midtjylland ud fra følgende overordnede ramme:

Formål

Formålet med projektet vil være at styrke og udbrede den sundheds- og socialfaglige viden om social udsathed, abstinens- og smertebehandling, hjemløshed, samarbejde med sociale tilbud m.m. og sikre lægefaglig sparring til det øvrige sundhedspersonale, så gode indlæggelsesforløb og overgange til øvrige sektorer og de øvrige specialer understøttes. Sociallægefunktionen kan også bidrage til undervisning i forhold omkring social udsathed, misbrug, levevilkår og lav sundhedskompetence blandt sundhedspersonale.

Forankring

Der er forskellige muligheder for forankring. Med henblik på at sikre, at sociallægen forankres i et sociallægefagligt miljø, kunne en mulighed være, at stillingen forankres i Socialmedicin og Rehabilitering, Regionshospitalet Gødstrup, men med en regionsdækkende funktion.

Økonomi

Der afsættes 1,6 mio. kr. pr. år til projektet, der også skal dække udgifter til evaluering/følgeforskning. Projektet finansieres af puljen til øget lighed i sundhed.

Udvalgets drøftelse indledes med et kort oplæg af Claus Vinther Nielsen, professor ved Institut for Folkesundhed samt overlæge ved Socialmedicin og Rehabilitering, Regionshospitalet Gødstrup.

Hvis der er opbakning til projektet, vil udvalget på næste møde blive præsenteret for et samlet projektforslag med målgruppe- og funktionsbeskrivelse.

Beslutning

Med udgangspunkt i oplæg fra Lise Worm og Claus Vinter Nielsen drøftede udvalget perspektiverne i at etablere en sociallægefunktion i Region Midtjylland, herunder hvordan en sådan funktion mest hensigtsmæssigt kan forankres. Tidsperspektivet i en sådan funktion blev også drøftet, da tidsbegrænsede projekter kan blive for sårbare.

Der var enighed om, at funktionen skal være regionsdækkende og udgående, og at der skal være fokus på tværsektorielle samarbejder. For funktionen i Region Hovedstaden er det en væsentlig del af indsatsen, at man forsøger at bløde grænserne op for, hvornår er det kommunalt, og hvornår er det regionalt.

Samarbejder med bostedslæger og sociale fodterapeuter blev også drøftet, med henblik på om det er noget, udvalget skal kigge ind i fremadrettet.

Det blev aftalt, at den evaluering af sociallægefunktionen, man har lavet i Region Hovedstaden, sendes til udvalget, når den offentliggøres.

Det blev videre aftalt, at administrationen vender tilbage på et kommende møde med et konkret forslag til etablering af en sociallægefunktion, som udvalget kan tage stilling til.

Punkt 2: Status på Region Midtjyllands arbejde med sociale investeringer

1-00-14-22

Resume

Udvalg for lighed i sundhed får en orientering om status på arbejdet med sociale investeringer.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om status på arbejdet med sociale investeringer tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland afsøger fortsat mulige investeringer sammen med fonde, kommuner, boligsociale helhedsplaner og andre aktører, der har erfaring med og deler ambitionen om at iværksætte indsatser til øget lighed i sundhed fra et investeringsperspektiv.

Der arbejdes i øjeblikket med at identificere mulige partnere og investeringer med afsæt i de tre fastsatte investeringsspor fra regionens samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond. Sporene omhandler: Boligsociale sundhedsinvesteringer i almene boligområder, investeringer i patientrettet forebyggelse samt børn og unges mentale trivsel.

Partnerskaberne er alle i en udviklingsfase, der skal afgøre, om indsatser kan gøres fagligt og økonomisk bæredygtige som sociale investeringer.

På udvalgmødet giver koncerndirektør Anders Kjærulff en orientering om status på arbejdet med sociale investeringer.

Beslutning

Anders Kjærulff orienterede om status på arbejdet med sociale investeringer, herunder særligt om projektet med boligsociale indsatser i Herning Kommune, hvor man arbejder på at få udarbejdet en ramme for samarbejdet.

Udvalget vil få en mere uddybende status på det kommende møde.

Punkt 3: Opsamling på konference om sundhedskompetence og lighed i sundhed

1-00-14-22

Resume

Udvalg for lighed i sundhed samler op på konferencen om organisatorisk sundhedskompetence og social lighed i sundhed med henblik på en drøftelse af, hvordan erfaringer og viden opsamlet fra konferencen bedst indtænkes i udvalgets videre arbejde og afrapportering.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at udvalget for lighed i sundhed drøfter, hvordan erfaringer og viden opsamlet fra konferencen bedst indtænkes i udvalgets videre arbejde og afrapportering.

Sagsfremstilling

Den 5. december 2024 afholdt Region Midtjylland i samarbejde med Sundhedsstyrelsen, KL og Aarhus Universitet en konference om organisatorisk sundhedskompetence og social lighed i sundhed. Rundt regnet deltog der omkring 70 deltagere fra regionen, 60 deltagere fra de midtjyske kommuner, 20 deltagere fra interesseorganisationer, patientforeninger, universitet m.m. og 10 deltagere fra almen praksis.

Konferencen bød på en lang række oplæg om organisatorisk sundhedskompetence, og deltagerne blev præsenteret for forskellige eksempler på, hvordan der arbejdes med at skabe mere lighed i sundhed både på hospitalerne, i kommunerne og i almen praksis.

Dagen gav mange værdifulde perspektiver og redskaber - herunder blandt andet:

- En opmærksomhed på vigtigheden af at tage udgangspunkt i den enkelte patients behov og ressourcer. Tæt patientinvolvering og differentiering er vigtige nøgler til at skabe mere lighed i sundhed.
- Inspiration til hvordan visuelle kommunikationsformer som animationer kan støtte borgere i at forstå komplekse sundhedsbudskaber.
- Redskaber til hvordan vi kan arbejde med at styrke borgernes individuelle sundhedskompetencer. Dette skaber ikke bare bedre forudsætninger for forebyggelse og behandling, men også for større selvbestemmelse og tryk i beslutninger om eget helbred.
- En påmindelse om, at sundhedskompetence ikke kun handler om borgerne, men i høj grad også om os som sundhedsvæsen. Kompetenceudvikling og træning i kommunikation, empati og kulturel forståelse er et væsentligt fundament for at kunne møde borgerne, hvor de er, og bygge relationer baseret på tillid og gensidig respekt.

De oplæg, der blev præsenteret på dagen, samt en opsamling på de input deltagerne gav via Menti, er vedlagt som bilag.

På mødet bedes udvalget samle op på, hvordan der skal arbejdes videre med de input, der blev givet på konferencen.

Det skal nævnes, at der på konferencen blev fremsat ønske om at få adgang til oplæggene fra de tilsvarende konferencer i de andre regioner. Administrationen i gang med at samle op på dette i samarbejde med Sundhedsstyrelsen.

Beslutning

Udvalget drøftede, hvordan erfaringer og viden opsamlet fra konferencen bedst indtænkes i udvalgets videre arbejde og afrapportering.

En væsentlig læring fra konferencen var, at der ikke kun skal sættes fokus på at hjælpe sårbare borgere, men også at hjælpe dem, der arbejder ind i dette felt. Det er ofte meget håndholdt og personbåret af ildsjæle, og det skal understøttes, at de ikke brænder ud.

Det blev videre aftalt at afdække brugen af animation nærmere. Både i forhold til udbredelsen af det man har udarbejdet i Viborg Kommune, men også i relation til brugen i Region Midtjylland, herunder i forhold til forløbsguiden.

Det blev aftalt, at administrationen til næste møde skal kategorisere udsagnene fra Menti, med henblik på at udvalget kan drøfte, hvad de ønsker, der skal sættes fokus på. Det kan samtidig være, at der viser sig nogle

lavthængende frugter, som det vil være muligt at arbejde videre med.

Samtidig kan udsagnene indgå i de anbefalinger, udvalget ønsker at samle til brug for de nye sundhedsråd.

Samlet set ønsker udvalget at opsamle de input, der er kommet via Menti og den viden, der er kommet fra oplæg og drøftelser på konferencen, i en række anbefalinger til det fremadrettede arbejde med lighed i sundhed.

Bilag

Oplæg konference 05.12.2024

Menti

Program konference 05.12.2024

Punkt 4: Godkendelse af referat fra seneste møde i udvalget

1-00-14-22

Resume

Godkendelse af referat fra udvalgets møde den 7. november 2024.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at referatet fra møde i udvalget for lighed i sundhed den 7. november 2024
godkendes.

Sagsfremstilling

Referatet fra møde i udvalg for lighed i sundhed den 7. november 2024 kan tilgås i FirstAgenda.

Beslutning

Referatet blev godkendt.

Punkt 5: Gensidig orientering

1-00-14-22

Sagsfremstilling

Eventuelt og gensidig orientering fra udvalgets medlemmer.

Beslutning

Der blev orienteret om, at der er aftalt et møde mellem udvalgsformandskabet og PLO-Midtjylland den 16. januar 2025.

Der blev også orienteret om, at der på sidste møde i Region Midtjyllands Kvalitets- og Efteruddannelsesudvalg for almen praksis blev givet et oplæg af en praktiserende læge, der arbejder som bostedslæge. Det kunne muligvis være interessant for udvalget at høre det oplæg ind i en eventuel kommende drøftelse af bostedslæger.

Punkt 6: Mødedeltagelse

1-00-14-22

Beslutning

Alle var mødt.

Mødet blev hævet kl. 12.00.